

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГОМЕОПАТИЧЕСКИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ АЛЕРГІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Ключові слова: гомеопатичні лікарські засоби, фармацевтичний ринок, екстемпоральне виготовлення, індивідуальні прописи, внутрішньоаптечна заготовка

В останні десятиріччя, здебільшого у промислово розвинутих країнах, спостерігають стійку тенденцію до зростання алергійних захворювань (АЗ) та збільшення їх розповсюдженості серед населення. Відповідно до даних Всесвітньої організації охорони здоров'я, за рівнем захворюваності алергія посідає третє місце серед інших нозологій. Згідно зі статистичними даними, нині у світі на ту чи іншу форму алергійних захворювань страждає 20–40% населення, тобто кожен п'ятий мешканець планети – алергік. Кожні 10 років кількість пацієнтів із алергійними захворюваннями подвоюється. Згідно з прогнозами, вже у найближчі десятиліття кожен мешканець Землі страждатиме на алергійне захворювання [1–2]. За офіційними даними, в Україні алергію діагностовано у 1,5% населення, але вітчизняні дослідники стверджують, що в різних регіонах України на АЗ страждає близько 25% населення [3–7].

У структурі алергопатологій переважають респіраторні прояви – цілорічний алергійний риніт та поліноз; АЗ шкіри – кропив'янка, набряк Квінке, атопічний дерматит; значно рідше реєструють генералізовані форми АЗ – анафілактичний шок, сироваткові реакції, інсектну алергію. Необхідно зазначити, що на АЗ страждає найбільш молодий, працездатного віку контингент населення, що неминуче призводить до значних соціально-економічних втрат [3–4, 6–12].

Гомеопатичний метод лікування базується на принципі подібності, механізм якого пов'язаний з дією ліків на організм людини з виявом тонкотоксикологічних реакцій. Цей метод є особливо актуальним у разі лікування АЗ, при якому необхідним є поступовий ефект засобів з індивідуальним добиранням гомеопатичних препаратів і з урахуванням симптомів вияву захворювання відповідно до його стадії [2, 4–7, 9, 14].

Завданням нашої роботи було дослідження ринку гомеопатичних лікарських засобів в Україні, що їх застосовують для лікування АЗ.

Матеріали та методи дослідження

Об'єктами дослідження були: Державний реєстр та формуляр лікарських засобів України, асортимент ЛЗ гомеопатичної аптеки № 12 КП «Фармація» м. Києва. Для аналізу використовували методи математичної статистики, графічні методи аналізу та спостереження.

Результати дослідження та обговорення

Для характеристики асортиментної політики держави щодо гомеопатичних ЛЗ використовували показник – індекс асортиментної залежності від імпорту,

тобто відношення кількості зареєстрованих іноземних ЛЗ до загальної кількості ЛЗ в країні на конкретну дату. Індекс асортиментної залежності від імпорту ЛЗ (станом на 01. 06. 2014 р.) становить 0,71, показник ЛЗ для лікування алергійних захворювань – 0,66, а гомеопатичних ЛЗ – 0,96. На вітчизняному ринку гомеопатичних ЛЗ залежність від імпорту є вищою порівняно до всіх заявлених ЛЗ. Тому актуальним завданням сучасної медицини та фармації є збільшення асортименту гомеопатичних ЛЗ вітчизняного виробництва для лікування алергійних захворювань [9, 13].

За даними Державного реєстру ЛЗ, станом на 30. 04. 2014 р. в Україні було зареєстровано (перереєстровано) 206 різних гомеопатичних ЛЗ (без урахування різних дозувань), з них 28 комплексних гомеопатичних та антигомотоксичних препаратів застосовують для лікування алергійних захворювань, їх випускають 7 виробників з 4 країн: Німеччини, Австрії, Республіки Ель-Сальвадор та України (рис. 1).

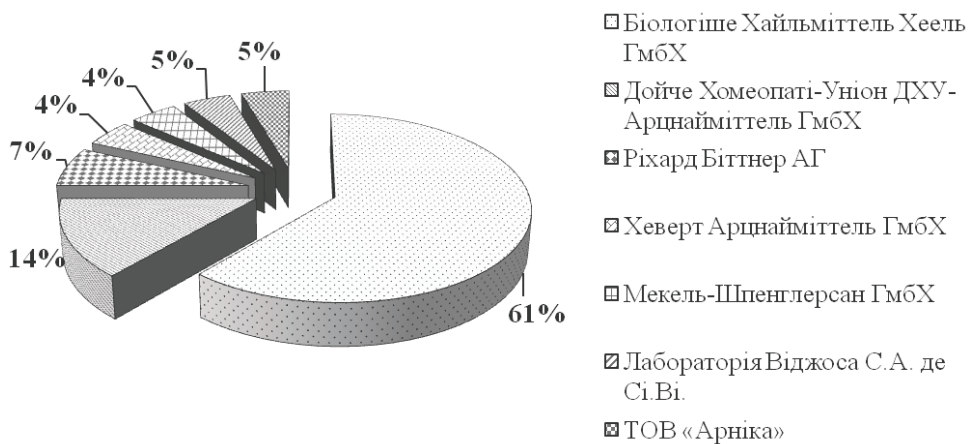

Рис. 1. Структура ринку гомеопатичних ЛЗ, використовуваних для лікування алергійних захворювань, за фірмою-виробником

Проаналізувавши фірми-виробники, які постачають гомеопатичні ЛЗ, використовувани для лікування АЗ, ми дійшли висновку, що найбільше продукції надходить від німецьких компаній – 88,1%. Лідером виробництва досліджуваних гомеопатичних ЛЗ є німецька компанія «Біологіше Хайльміттель Хеель ГмбХ» – 18 назв, а підприємство «Дойче Хомеопати-Уніон ДХУ-Арцнайміттель ГмбХ & Ко. КГ», Німеччина – чотири назви, «Ріхард Біттнер АГ», Австрія – дві, Хеверт Арцнайміттель ГмбХ & Ко. КГ, Німеччина, Мекель-Шпенглерсан ГмбХ, Німеччина, Лабораторія Віджоса С.А. де Сі.Ві., Республіка Ель-Сальвадор, ТОВ «Арніка», м. Харків, Україна – одна назва.

За правовим статусом 64,3% гомеопатичні ЛЗ, що використовують для лікування алергійних захворювань, підлягають безрецептурному відпуску з аптек, а 35,7% – рецептурному. До гомеопатичних ЛЗ, які відпускають за рецептом лікаря, належать розчини для ін'єкцій.

Дослідження зареєстрованих гомеопатичних ЛЗ, що їх використовують для лікування АЗ, за шляхом введення в організм показали, що всі вони розподілені на 4 групи (таблиця) та представлені 10 лікарськими формами.

Розподіл гомеопатических препаратів, використовуваних для лікування алергійних захворювань за шляхом введення в організм

Лікарська форма	Торгова назва	Кількість, шт.	%
<i>Ентеральний шлях введення</i>			
Таблетки	Ринітал	6	21,4
	Цинабсин		
	Інфлюцид		
	Хеверт Пульмо		
	Енгістол		
	Траумель С		
Краплі для перорального застосування	Атма®	5	17,9
	Лімфоміозот		
	Псорінохель Н		
	Графітес космоплекс С		
	Інфлюцид		
Гранули	Алергін-ARN®	1	3,57
Разом :		12	42,9
<i>Парентеральний шлях введення</i>			
Розчини для ін'єкцій	Енгістол	10	35,7
	Гліоксаль Композитум		
	Лімфоміозот Н		
	Тиреоідеа Композитум		
	Хепель Н		
	Гепар комп.хеель		
	Траумель С		
	Коензим композитум		
	Ехінацеа композитум		
	Мукоза композитум		
Разом:		10	35,7
<i>Інтраназальний і кон'юнктивальний шлях</i>			
Краплі назальні	Енерсель Міст	1	3,57
Краплі очні	Окулохеель	1	3,57
Спрей назальний	Делуфен®	1	3,57
Разом:		3	10,7
<i>Нашкірний шлях</i>			
Мазь	Траумель С	1	3,57
Гель	Траумель С	1	3,57
Спрей нашкірний, розчин	Шпенглерсан Колоїд К	1	3,57
Разом:		3	10,7

Згідно з отриманими даними, 42,9% лікарських форм призначено для ентерального введення в організм, 35,7% – для парентерального введення, по 10,7% – для інтраназального і кон'юнктивального застосування та нашкірного шляху введення. Перша група гомеопатичних ЛЗ найширше представлена таблетками та краплями для перорального застосування, друга – розчинами для ін'єкцій. За компонентністю всі зареєстровані гомеопатичні ЛЗ є комплексними препаратами.

На заключному етапі наших досліджень за даними інструкцій для медичного застосування здійснено систематизацію інформації щодо застосування гомеопатичних ЛЗ у дітей: 46,4% препаратів призначаються з народження, 7,14% гомеопатических ЛЗ не застосовують у педіатричній практиці.

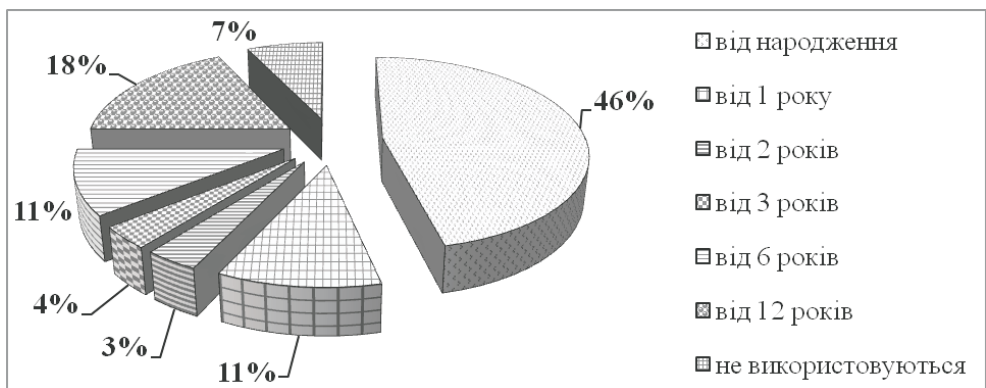

Рис. 2. Розподіл гомеопатичних лікарських засобів на групи за обмеженнями у застосуванні у педіатричній практиці

Як випливає з даних рис. 2, більш ніж 46% гомеопатичних ЛЗ призначають залежно від віку дитини. При цьому майже 18% досліджуваних ЛЗ призначають дітям віком від 12 років.

Дослідження асортименту екстемпоральних та готових гомеопатичних ЛЗ було проведено на базі гомеопатичної аптеки № 12 КП «Фармація» м. Києва. Ця аптека виготовляє гомеопатичні ЛЗ у вигляді внутрішньоаптечної заготовки та за індивідуальними прописами і реалізує їх в структурних підрозділах (аптека, аптечних пунктах та кіосках) КП «Фармація». Дослідження свідчать, що протягом 2012–2014 рр. кількість аптек, які відпускають екстемпоральні гомеопатичні препарати, збільшилась з 97 до 104.

Аналіз асортименту гомеопатичних ЛЗ аптеки № 12 показав, що найбільшу частину загальної рецептури займають лікарські засоби за індивідуальними прописами – 59%, внутрішньоаптечна заготовка – 36% та гомеопатичні препарати промислового виробництва – 5%.

Із 77 багатокомпонентних гомеопатичних ЛЗ, які виготовляють у вигляді внутрішньоаптечної заготовки, 7 використовують для лікування АЗ («Астмагран», «Алергійний риніт», «Універсал», «Алергія», «Риніт», «Підвищення імунітету» та «Детокс-гран»).

Значну частину гомеопатичних ЛЗ, що їх виготовляють за індивідуальними прописами (74%), використовують для лікування кропивниці, набряку Квінке та гострої екземи алергійного генезу.

Для лікування та профілактики АЗ призначають монокомпонентні прописи, виготовлені за індивідуальними рецептами (апіс, арсен альбум, кальціум карбонікум, графітіс, лікоподіум, натріум муріатікум, сульфур), які займають 26% загальної рецептури. В аптеці № 12 КП «Фармація» м. Києва гомеопатичні ЛЗ виготовляють у вигляді гранул.

Проаналізувавши фірми-виробники, які постачають готові гомеопатичні ЛЗ, що їх використовують для лікування АЗ, ми дійшли висновку, що найбільше продукції надходить від німецьких компаній – 88,1%. Лідером виробництва досліджуваних гомеопатичних ЛЗ є німецька компанія «Біологіше Хайльміттель Хеель ГмбХ» (18 назв). На вітчизняному ринку гомеопатичних ЛЗ залежність від імпорту є вищою порівняно до всіх заявлених ЛЗ. Тому актуальним завданням сучасної медицини та фармації є збільшення асортименту гомеопатичних ЛЗ вітчизняного виробництва для лікування алергійних захворювань.

В и с н о в к и

1. Встановлено, що станом на 30. 04. 2014 р. в Україні зареєстровано 206 гомеопатичних ЛЗ (без урахування різних дозувань), з них 28 комплексних гомеопатичних та антигомотоксичних препаратів, які застосовують для лікування АЗ.

2. Гомеопатичні ЛЗ, використовувані для лікування АЗ, за шляхами введення в організм розподілені на 4 групи та представлені 10 лікарськими формами (42,9% – для ентерального введення в організм, 35,7% – для парентерального введення, по 10,7% – для інтраназального і кон'юнктивального застосування та нашкірного шляху введення). Всі зареєстровані гомеопатичні ЛЗ є комплексними препаратами.

3. За даними інструкцій для медичного застосування встановлено, що 46,4% препаратів призначають з народження, більш ніж 46% гомеопатичних ЛЗ призначають залежно від віку дитини, 7,14% гомеопатических ЛЗ не використовують у педіатричній практиці.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. *Hehnetann S.* The Chronic diseases, their peculiar nature and their homeopathic cure. – New Delhi: B. Jain Publishers, 2007.

2. The LIGA Letter. The Official Newsletter of the Liga Medicorum Homoeopathica Internationalis / Editor : *Sandra M.Chase.* – Fall 2008. – V. 14, N 1. – HERRIS PRINT, ROMANIA.

3. *Демченко В. О., Ткаченко Н. О., Майборода О. О.* Дослідження вітчизняного фармацевтичного ринку гомеопатичних лікарських засобів // Акт. питання фарм. мед. науки та практики. – 2010. – Вип. XXIII, № 4. – С. 20–22.

4. Положення гомеопатичних лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://homeopat.net.ua/uk/treatment/61-regulation-of-homeopathic-medicines>

5. *Моцищ А. П., Туманов В. А.* Гомеопатия и государственная система здравоохранения (обзор некоторых международных основополагающих аспектов взаимоотношений) // Укр. гомеопатичний щорічник. 2007. – Т. 10. – С. 56–62.

6. Сучасні напрямки розвитку гомеопатії в Україні. Мат. наук.-практ. інтернет-конф. / За ред. *О. І. Тихонова, С. О. Тихонової.* – Національний фармацевтичний університет. 26–27 листопада 2009 р. – Харків, 2009. – 154 с.

7. *Туманов В. А., Чекман І. С., Ветютнева Н. О. та ін.* Гомеопатичні лікарські засоби, особливості технології виготовлення, принципи застосування, вимоги при реєстрації. Метод. рекомендації // Вісник фармакології та фармацевції. – 2007. – № 7. – С. 54–64.

8. *Сергеева О. Ю., Тихонова С. О., Тихонов О. І., Хіменко С. В.* Стан вітчизняного ринку монокомпонентних гомеопатичних лікарських засобів та напрямки його оптимізації // Вісник фармацевції. – 2007. – № 4. – С. 63–67.

9. *Гуцол Л. П.* Аналіз асортименту гомеопатичних лікарських засобів на фармацевтичному ринку України // Ліки України. – 2013. – № 5. – С. 24–27.

10. *Гудзенко О. П., Козицька К. І.* Дослідження арсеналу лікарських засобів антиалергійної дії на вітчизняному оптовому ринку // Укр. журн. клін. лаб. медицини: Всеукраїнський науково-медичний журн. – Луганськ: Видавництво ЛДМУ, 2009. – Т. 4, № 4. – С. 12–15.

11. *Гудзенко О. П., Козицька К. І.* Маркетингові дослідження асортименту протиалергійних лікарських засобів, репрезентованих на фармацевтичному ринку України // Укр. журн. клін. лаб. медицини. – 2008. – Т. 3, № 3. – С. 31–35.

12. *Пухлик Б. М., Корицкая И. В.* Комбинированная терапия аллергических заболеваний органов дыхания // Рациональная фармакотерапия. – 2007. – № 2.

13. Державний реєстр лікарських засобів України: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dzlj.kiev.ua/>

14. *Бабак О. Я.* Антигомотоксическая терапия в клинике внутренних болезней. – К.: Книга-Плюс, 2003. – 255 с.

Надійшла до редакції 10. 06. 2014.

ИССЛЕДОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГОМЕОПАТИЧЕСКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ АЛЛЕРГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ

Ключевые слова: гомеопатические лекарственные средства, фармацевтический рынок, экстемпоральное изготовление, индивидуальные прописи, внутриаптечная заготовка

А Н Н О Т А Ц И Я

В последние десятилетия, в основном в промышленно развитых странах, наблюдается устойчивая тенденция к росту аллергических заболеваний и увеличение их распространенности среди населения.

Задачей нашей работы было исследование рынка гомеопатических лекарственных средств в Украине, применяемых для лечения аллергических заболеваний.

Объектами исследования были: реестр и формуляр лекарственных средств Украины, ассортимент гомеопатических лекарственных средств аптеки № 12 КП «Фармация» г. Киева. Для анализа использовали методы математической статистики, графические методы анализа и наблюдения.

Анализ фирм-производителей, поставляющих гомеопатические лекарственные средства для лечения аллергических заболеваний, свидетельствует, что больше всего продукции поступает от немецких компаний – 88,1%. Лидер производства – немецкая компания «Биологише Хайльмиттель Хеель ГмбХ» (18 названий). На отечественном рынке гомеопатических лекарственных средств зависимость от импорта выше по сравнению со всеми заявленными лекарственными средствами. Поэтому актуальной задачей современной медицины и фармации является увеличение ассортимента гомеопатических лекарственных средств отечественного производства для лечения аллергических заболеваний.

Установлено, что по состоянию на 30. 04. 2014 г. в Украине зарегистрированы 206 гомеопатических лекарственных средств (без учета различных дозировок), из них 28 комплексных гомеопатических и антигемотоксических препаратов, применяемых для лечения аллергических заболеваний.

Исследование зарегистрированных гомеопатических лекарственных средств, используемых для лечения аллергических заболеваний, по путям введения в организм показало, что все они разделены на 4 группы и представлены 10 лекарственными формами. Согласно полученным данным, 42,9% лекарственных форм предназначены для энтерального введения в организм, 35,7% – для парентерального, по 10,7% – для интраназального и конъюнктивального применения, кожного пути введения. По компонентности все зарегистрированные гомеопатические лекарственные средства являются комплексными препаратами.

По данным инструкций для медицинского применения установлено, что 46,4% препаратов назначают с рождения, более 46% гомеопатических лекарственных средств назначают в зависимости от возраста ребенка, 7,14% гомеопатических лекарственных средств не используют в педиатрической практике.

STUDY USE OF HOMEOPATHIC MEDICINES FOR TREATMENT OF ALLERGIC DISEASES

Key words: homeopathic medicines, pharmaceutical market, extemporaneous manufacturing, customized specifications, internal pharmacy blank

ABSTRACT

In the last decade, mainly in industrialized countries, there is a steady upward trend in allergic diseases and increase their prevalence in the population. According to the World Health Organization, in terms of the incidence of allergy ranks third among nosology.

The objects of the study were: National Register of Medicinal Products of Ukraine, the State form of drugs, the range of homeopathic medicines homeopathic pharmacy KP «Pharmacy» in Kyiv. For analysis used methods of mathematical statistics, graphical analysis and observation.

Market Research homeopathic medicines in Ukraine, which are used for the treatment of AD have shown that according to the State Register of Medicinal Products, as of 30.04.2014, Ukraine was registered 206 different dosage forms of homeopathic medicines (excluding different dosages), including 28 complex homeopathic and antihomotoxic drugs used to treat allergies.

Analyzing manufacturers supplying homeopathic medicines used for the treatment of AD, we have found that most products come from German companies – 88.1%. The leader of the studied production of homeopathic medicines is a German company “Biologische Heilmittel Heel GmbH” (18 titles homeopathic medicines).

Study registered homeopathic medicines used to treat AD, the path of administration showed that they are distributed into 4 groups and 10 represented dosage forms. According to the data, 42.9% of the dosage forms intended for enteral administration to, 35.7% – for parenteral administration by 10.7% – nasal and conjunctival application and dermal routes of administration. The first group of homeopathic medicines most widely represented tablets and oral drops, the second - a solution for injection. With the complexity of all registered homeopathic medicines are complex products.

According to the leaflet was made to systematize restrictions on homeopathic medicines in children: 46.4% of drugs are assigned at birth, 7.14% – not used in pediatric patients, more than 46% – are assigned depending on the age of the child.

In the domestic market of homeopathic medicines dependence on imports is very high. Therefore, the first task of modern medicine and pharmacy are increasing the range of domestic preparations for the treatment of allergic diseases.

Електронна адреса для листування: elenaglushchenko@mail.ru